

Літературна освіта

УДК 821.162.1: 37.016:791

Оксана Вишневська

Методика використання екранізації художнього твору при вивченні польської літератури

У статті йдеться про екранізацію художнього твору та методику її аналізу при вивченні польської літератури. Сучасному педагогу доводиться докладати чимало зусиль, щоб активізувати читацький інтерес здобувачів освіти на уроках літератури, а сам урок зробити цікавим і змістовним. Одним із таких засобів є кіноекранізація художніх творів. Запропоновано різні погляди на цю проблему як вітчизняних (В. Винничук, О. Муратов, Л. Брюховецька, С. Марченко та ін.), так і польських (Б. Косецька, Б. В. Левицький, Е. Нурчинська-Фідельська, Я. Плісецький, та ін.) науковців. Зазначено, що екранізація літературного твору допомагає здобувачам освіти по-новому прочитати, побачити його, відкрити в ньому не помічені раніше красу і глибину, дає матеріал для розвитку образного мислення. Через образи та події, які бачать на екрані, вони можуть створити власну думку – правдиво чи хибно передано акторами задум письменника, чи відповідають екранізовані герої персонажам художнього твору, чи задум режисера відповідає змісту повісті чи роману, що випущено, а що добавлено у фільмі. Звернуто увагу на розвиваючу, виховну, пізнавальну та навчальну функції кіноінтерпретацій. Визначено основні методи порівняльного аналізу художнього твору та його екранізації, переваги та недоліки кіноадаптацій. Розглянуто суть поняття «кіноосвіта», її основні завдання та роль у естетичному вихованні молодого покоління. З'ясовано, що використання кіноінтерпретацій при вивченні літератури робить заняття не тільки різноманітнішими, яскравішими, але й цікавішими та емоційнішими, змістовнішими.

Ключові слова: екранізація, інтерпретація, кіноінтерпретація, кіноосвіта, кіноадаптація, дискусія.

Перегляд фільму – це не лише спосіб проведення вільного часу, але також надзвичайно важливий елемент культури. Під впливом технологій виготовлення, форм та місця творення змінився імідж фільму, його сприйняття, роль та функції. З огляду на етичні, когнітивні та естетичні вартості фільм може відігравати важливу роль

у сучасній культурній освіті. Контакт з мистецтвом, здатність до його сприйняття та засвоєння допомагає у процесі індивідуального розвитку здобувача освіти. Через засвоєння культури молода людина отримує знання про різні культурні та художні цінності, а також має можливість оцінити власні вчинки, поведінку, життєвий досвід.

Завданням сучасного фільму є стимулювання необхідності активного та свідомого контакту з цікавими, вартими уваги екранізаціями художніх творів та виховання здатності інтерпретувати їх, тобто читати та коментувати зміст фільму.

У сучасному вітчизняному літературознавстві проблема визначення взаємозв'язку художньої літератури з іншими видами мистецтва, зокрема інтерпретацією, перекодуванням літературного тексту через його екранізацію дотепер є актуальною. Інтермедіальність була предметом численних вітчизняних наукових дискусій, які мали на меті визначити, чим є екранізація: однією з рецепцій художнього твору чи новим видом мистецтва. Про це писали Є. Габрилович, С. Лазарук, О. Муратов, Ю. Гинянов, О. Філіппова, М. Ямпольський та ін. Так, О. Філіппова визначає екранізацію як кіноінтерпретацію літературного твору, мета якої – за посередництвом засобів кіно максимально точно передати все, що міститься у першоджерелі: «Деякі кіноінтерпретації у наш час, які все частіше називаються екранізаціями, точно повторюють книгу, даючи глядачу можливість ще раз, тільки вже у форматі кіно, доторкнутися до першоджерела» [5, с. 156]. О. Муратов, навпаки, допускає «вільне» поводження з першоджерелом, зокрема екранізацію трактує як «не обов'язково точне відтворення книги на плівці» [4].

Однак перегляду фільму недостатньо, аби пізнати суть першотвору. В одному з інтерв'ю письменник Ю. Винничук зазначив, що «не існує екранізації, яка могла б замінити літературний твір» [2]. Тому дивитися фільм і розпочинати його обговорення можна лише після прочитання художнього твору, за яким його відзнято.

Водночас окремі науковці (Л. Брюховецька, С. Марченко та ін.) вважають, що перегляд вдалої кіноверсії спонукає до читання самого твору, навіть більше – до повторного його прочитання [1; 3]. Тому, долучаючи кіноінтерпретацію художніх текстів до вивчення польської літератури, потрібно врахувати обидві точки зору.

Серед польських науковців про важливість використання фільмів у процесі вивчення польської мови та літератури вперше заговорив

Б. В. Левицький, автор наукових розвідок «Молодь перед екраном» («Młodzież przed ekranem») та «Фільм у науці та школі» («Film w nauce i szkole»). В публікації «Молодь перед екраном» він зазначає: «Школа повинна вказати учневі шлях до хорошого фільму: справді культурного і високохудожнього» (переклад наш. – О. В.) [10, с. 342].

Внесок у формування моделі польської кіноосвіти було зроблено і Е. Нурчинською-Фідельською, яка упродовж багатьох років займалася підготовкою вчителів до використання такої методики викладання. На її думку, кіноосвіта повинна стати «частиною більш широкого процесу підготовки адресата до прийняття культури» (переклад наш. – О. В.) [11, с. 133]. У відповідності до цього вона сформулювала основні її цілі:

– розвиток навичок поглибленого сприйняття та оцінки текстів (літературних екранізацій) з ідеологічної, етичної та естетичної точок зору;

– формування свідомого розуміння коду, за допомогою якого аудіовізуальне повідомлення потрапляє до адресата;

– визначення місця і функції фільму в сучасній культурі у контексті інших видів мистецтва, особливо літературних та інших засобів масового зв'язку;

– формування селективних та ціннісних навичок [11].

На спосіб розкодування будь-якої форми мистецького твору в першу чергу впливає ерудиція, інтелектуальна та культурна традиції, однак фільм як інтегральний компонент культурної освіти може стати важливим фактором у роботі над процесами сприйняття, мислення, розвиваючої уяви і розширення знань про світ. Немає сумніву, що фільм впливає на емоційну сферу людини і, таким чином, може сприяти інтенсифікації та поглибленню когнітивних процесів, розвивати почуття та формувати моральні цінності.

Про виховну та пізнавальну роль фільму писали В. Адамчик, Е. Нурчинська-Фідельська, Я. Плісецький, Я. Славінський та ін. [7; 11; 13; 14]. «Когнітивні вартості мистецтва кіно мають особливе значення для сьогоденної молоді. Суть фільму становить пізнання і моделювання взаємних стосунків між людиною та світом, між суб'єктом і об'єктом, тому що кожен вартісний фільм займається стосунками людина–світ. Кіномистецтво – це вираження певного роду інтерпретації людини та світу, що відображає реальність, і тому фільм можна вважати джерелом знань та досвіду» (переклад наш. – О.В.) [13, с. 42].

Одним із джерел кінематографії була і є художня література. А оскільки у цій сфері теж керуються законами ринку, то творці фільмів все більше прагнуть екранізувати ті художні твори, які увійшли до шкільної програми. При цьому вони переконані, що здобувачі освіти між читанням книжки та переглядом фільму віддадуть перевагу останньому. І це насправді працює. Багато здобувачів освіти (як учнів, так і студентів) не виявляють інтересу до читання книжок, і тому, аби ознайомитися з літературним твором, шукають для перегляду його кіноінтерпретацію. Але таке «читання» не можна назвати виправданим. Адже в художньому творі акцент робиться на словах, тоді як у фільмі – на образах. Кіно дозволяє нам пізнати лише те, що можна показати, відтворити на екрані, тоді як текст може містити різноманітні описи, відступи, які у фільмі відтворити неможливо. Саме тому здобувач освіти, як і педагог, мають бути свідомі, що навіть найкраща екранізація художнього твору не може замінити оригінальний текст.

Водночас ми не повинні відмовитися від використання кіно-освіти на заняттях з літератури, адже в молодіжному середовищі кіномистецтво викликає більший інтерес у порівнянні з читанням художньої літератури. А оскільки значну частину творів світових класиків, у тому числі й польських авторів, адаптовано на мову кіно, викладачі-літератори використовують на заняттях з літератури кіноінтерпретації художніх творів, аби заохотити здобувачів освіти до читання самого тексту, а також з метою формування культурних цінностей молоді, активізування ефективності навчального процесу при вивченні літератури. Як зазначає Е. Нурчинська-Фідельська, питання адаптації – одне зі складових у всьому змісті кіно- та літературознавства, оскільки воно дозволяє розглянути більш детальні проблеми екранізації художнього твору в контексті загального усвідомлення естетичної специфіки фільму [12].

На думку Б. Косецької, екранізація – це процес перетворення літературного чи сценічного твору у фільм (результат такого процесу, а отже, і сам фільм, ще називають адаптацією). При цьому літературний оригінал можна дуже вірно перенести на екран або ж зберегти у фільмі лише «скелет», основу фабули [9].

Особливу увагу в процесі екранізації слід звернути на засоби кіновирозності (побудова сценарію, акторська гра, монтаж, музика, рухи камер), які при правильному відборі мають величезний вплив на якість екранізації.

На заняттях з літератури, аналізуючи зі здобувачами освіти екранізації літературних творів, слід підкреслити, що вони не можуть замінити художній текст, оскільки фільм передає зміст твору візуально, мовою образів, зображень. Кінообраз не дозволяє фантазії працювати, режисер пропонує нам свої бачення. Література ж, навпаки, стимулює нашу уяву, навіть коли детально описує місце події та персонажів, вона залишає читачеві можливість конкретизувати ці моменти.

Науковці акцентують увагу і на наступному моменті: незважаючи на те, що фільм «паразитує» на літературі, часто трапляється так, що за мотивами шедеврального художнього твору може бути відзнятий поганий фільм, і, навпаки, «середня» література стає джерелом для видатних фільмів. Питання адаптації дозволяє побачити та зрозуміти предметно-експресивні відмінності обох творів мистецтва (літератури та кіно), що визначають їх естетичну автономію. Це може стати приводом для дискусії на тему «замінності» чи «незамінності» пізнання та переосмислення літературного тексту за допомогою аудіовізуального [12].

Польська літературна класика стала джерелом для творення численних кінофільмів. Так, польський режисер Є. Гофман екранізував романи Ю. І. Крашевського «Stara Baśń» (фільм «Давня легенда. Коли сонце було богом», 2003), Г. Сенкевича «Pan Wołodyjowski» (фільм «Пан Володийовський», 1969), «Potop» (фільм «Потоп», 1974), «Ogniem i mieczem» (фільм «Вогнем і мечем», 1999). Є. Кавалерович прославився фільмами «Qvo vadis» за однойменним романом Г. Сенкевича, «Faraon» за мотивами роману «Фараон» Б. Пруса. А. Вайді вдалося створити оригінальні кіноверсії поеми «Pan Tadeusz» А. Міцкевича, повісті «Ropiół i diament» Є. Анджеєвського, «Ziemia obiecana» В. Реймонта. Упродовж 60–70-х років ХХ ст. були екранізовані твори «Solaris» С. Лема (фільм «Соляріс» 1972, режисер А. Тарковський), «Krzyżacy» Г. Сенкевича (фільм «Хрестоносці» 1960, О. Форда), «Chorci» С. Реймонта (фільм «Селяни» 1973, Я. Рибковський), «Lalka» Б. Пруса (фільм «Лялька», 1968 В. Хас), «Noc i dni» М. Домбровської (фільм «Ночі і дні», 1974 Є. Антчак), «Dzieje grzechu» С. Жеромського (фільм «Історія гріха» 1975, В. Боровчик). Таких прикладів можна наводити безліч. «Переклад» художніх творів класиків польської літератури мовою кіно сприяє уніфікуванню знань з різних видів мистецтва, підвищенню результативності викладання польської літератури, заохоченню до читання художніх текстів.

Існує дві основні можливості використання фільмів при вивченні польської літератури. Перша з них – це трактування кіноверсії як контексту для кращого сприйняття та розуміння проблематики художнього твору. У цьому випадку використовуються екранізація або адаптація цього твору, щоб допомогти здобувачам освіти при обговоренні тексту. Фільм не просто відображає обговорювані питання, він творить відповідний для епохи або змісту художнього твору контекст. Це надзвичайно популярна методика аналізу художнього тексту. Її перевага полягає в тому, щоб вказати відмінності між фільмом та книгою, а також виявити і проаналізувати будь-яких новації, які з'явилися у фільмі.

Друга – перегляд фільму, який має схожу проблематику з художнім твором, але не є його адаптацією або екранізацією. Це сприяє формуванню навичок компаративного аналізу, дає можливість висловити власну думку щодо проблеми та героїв, дискутувати, проявити власну ерудицію. З точки зору дидактики такий спосіб поєднання змісту художнього твору з неадаптованим фільмом можливий також, коли йдеться про компетентність педагога або інтереси здобувачів освіти. Викладач найкраще знає, як їх зацікавити. У цьому випадку важливо правильно підібрати фільм. Цей вибір не є легким і залежить від кількох факторів: він повинен бути пристосований до певної групи здобувачів освіти (їх віку, перцептивних здібностей, досвіду у сфері відбору певних фільмів, інтересів), сприяти у досягненні навчальної мети і, також, обраний фільм має поєднати навчальну і виховну мету [6].

Аналіз та інтерпретація фільму приносять здобувачам освіти ряд загальних та освітніх переваг і є одними із найважливіших елементів кіноосвіти. При аналізі літературної екранізації зі здобувачами освіти викладачі найчастіше вдаються до вербальних інструментів, зосереджуючи увагу на таких моментах, як: передумови екранізації; ситуація та дія, способи їх передачі у фільмі; персонажі (їх зовнішній вигляд, характер, соціальна позиція, життєва установка, мотиви дій); тенденції фільму; ідеї, що надихнули продюсера на створення кіноінтерпретації тощо [14].

Я. Плісецький виокремлює два способи інтерпретації художнього твору: систематичний та індивідуальний. Перший стосується системи знань або норм, характерних для культурного кола, представленого автором літературного тексту. Другий враховує лише

сам художній твір, оцінюючи його як замкнену систему [13]. Значно рідше використовується поділ на внутрішню та зовнішню інтерпретацію літературного твору, що пов'язано з вищезазначеним поділом. Внутрішня інтерпретація стосується безпосередньо змісту самого твору, і вона подібна до індивідуальної інтерпретації. Зовнішня містить певні припущення, визнані в середовищі написання художнього тексту, і, відповідно, є наближеною до систематичної інтерпретації [13]. Використання цих поділів при аналізі екранізації художнього тексту дасть можливість простежити слабкі та сильні сторони його аудіовізуального тлумачення.

Також варто взяти до уваги історичну та адаптивну моделі інтерпретації. Історична – визначає зміст твору таким чином, щоб він був близьким до описаного історичного періоду або епохи автора. Адаптивна подає твір відповідно до свідомості інтерпретатора. Особливо важливо врахувати це при екранізації творів на історичну тематику, наприклад романів Г. Сенкевича «Ogniem a mieczem», «Potop», «Krzyżacy» та інших. Ці дві моделі інтерпретації дозволяють розглядати екранізований твір з більш близької та дальшої перспективи.

Вибір методів залежить від багатьох факторів: рівня підготовки здобувачів освіти, типу кіноадаптації, виду аналізу та інтерпретації, мети та ін.

Працюючи над аналізом та інтерпретацією довільної екранізації, найчастіше використовують індуктивний метод, який полягає у переході від конкретних речей та явищ до узагальнень; від окремих фактів та досвіду до концепцій та суджень. Серед словесних методів викладу найефективнішим буде використання вступної лекції, що представляє загальні схеми теорії кіно. Іноді у випадку з надзвичайно складним фільмом це може бути інтерпретаційна лекція, яка містить приклади інтерпретації.

Перед показом кіноверсії художнього твору необхідно прочитати тематичну лекцію, яка допоможе підготувати здобувачів освіти до перегляду та сприйняття твору, враховуючи їхню ерудицію, обізнаність зі змістом художнього тексту та ін. Така лекція має містити наступну інформацію: визначити мету перегляду; вид та обсяг аналізу, напрями інтерпретації.

Найскладнішим при аналізі кіноінтерпретації художнього твору є проблемний метод. Часто він асоціюється з дискусійним, оскільки важливою особливістю дискусії як методу є взаємний обмін думками.

Також цінність дискусії як методу аналізу та інтерпретації фільму визначаються наступним: зроблений аналіз є живим, яскравим, тісно пов'язаним із переосмисленням, переживанням екранізованої версії художнього твору. Успіх усієї дискусії залежить від її початку. Найкраще не розпочинати дискусію з «нападу» на тему фільму, а запропонувати вільний обмін враженнями щодо цього. Він сприятиме психологічному розвантаженню у процесі сприйняття фільму. Також на початку обговорення слід уникати будь-якого вартісного оціювання кіноверсії. Зазвичай такий прийом є необдуманим і може вплинути на мислення інших учасників дискусії. Зрозуміло, що те, як відбуватиметься дискусія, залежить від викладача. Саме він повинен забезпечити живу атмосферу дискусійного обговорення: надати слово кожному з учасників дискусії, аби висловити власну думку щодо екранізації; запропонувати конкретні теми для обговорення (бажано у формі відкритих запитань) та ін. При цьому проблеми для обговорення не можна штучно нав'язувати здобувачам освіти; питання не повинні містити підказок або готових відповідей, а заохочувати здобувачів освіти зайняти власну позицію щодо обговорюваної теми.

Доречними можуть бути наступні запитання:

- Чим найбільше захопив вас цей фільм?
- Яким було ваше ставлення до головних героїв на початку фільму і чи змінилося воно наприкінці перегляду кінострічки?
- Які сцени і чому викликали у вас неприємні враження, емоції?
- Чи вдалося режисеру відтворити колорит літературного твору?
- Чи збережено у кіноінтерпретації авторський задум? Що нового вніс режисер?

Однак потрібно зважати, що дискусія – це не просто відповіді на запитання. Викладач має докласти зусиль, щоб початкова дискусія між ним та здобувачами освіти перетворилася на дискусію тільки між останніми. З урахуванням усіх цих переваг дискусії слід зазначити, що жвавою та цікавою вона буде лише у випадку, коли її змістом стане дискусійний фільм [8]. Після перегляду здобувачами освіти фільму можна запропонувати написати есей, пов'язаний із темою фільму. Це допоможе їм краще висловити свої переживання та почуття. Часто на заняттях з літератури викладач пропонує провести так званий «суд» над героєм. Це вимагає від здобувачів освіти великої соціальної, емоційної та моральної зрілості. Ідентифікація молодого глядача з головним героєм фільму зосереджує увагу на персонажах, які можуть стати взірцями для наслідування.

Робота з екранізацією літературного твору вимагає ретельної підготовки викладача і сумлінної праці здобувачів освіти, які повинні чітко та послідовно записувати свої враження та судження від перегляду фільму. Аби хоч трохи полегшити цей процес, викладач може скористатися з підручників та навчальних програм, що містять конкретні пропозиції щодо фільмів, які слід використовувати при вивченні польської літератури та з якими проблемами їх слід пов'язувати.

Звичайно, кінострічка не завжди є точним відповідником художнього твору, інколи режисер вдається до змін художнього тексту, вносить певні корективи. Тому, використовуючи кіноверсії художніх творів при вивченні польської літератури, викладач має на меті через порівняння художнього тексту та його екранізації простежити особливості інтермедіального переосмислення першоджерела, виявити всі відповідності та невідповідності між фільмом та літературним текстом, сприяти формуванню у здобувачів освіти естетичного смаку, духовних та матеріальних орієнтирів, тощо. Саме тому, обираючи кінофільм для перегляду, викладач повинен з'ясувати, наскільки якісною є виконана режисура та майстерність акторів, чи немає спотворення, пародіювання художнього твору.

Безперечно, аби урізноманітнити літературознавчий аналіз, варто використовувати вдалі екранізації літературних творів. При цьому можна застосовувати різні прийоми візуального тлумачення художнього тексту: виокремити найцікавіші епізоди з фільму, переказати їх та порівняти з текстом; скласти уявний портрет героя, встановити його відповідність чи невідповідність до опису в літературному творі; прокоментувати запропоновані режисером культурні реалії епохи, одяг героїв, художнє тло; порівняти кіноінтерпретації одного і того ж тексту різними режисерами, тощо.

У процесі осмислення та оцінки екранізації художнього твору здобувачам освіти також можна запропонувати ознайомитися з рецензіями кінокритиків, письменників, літературознавців щодо екранізації певного твору; провести дискусії з обговоренням різних відгуків на фільм; дати завдання написати власний відгук на фільм; зініціювати коментований або інтерактивний перегляд фільму, тощо.

Отже, кіноосвіта має шанс заповнити прогалини в естетичному вихованні молодого покоління. Фільм як популярний та легкодоступний культурний текст може використовуватися не лише для розваг, а й як цікавий дидактичний матеріал, що забезпечує контакт із

художньою культурою, дає можливість як вихованню кінорецепції, так і критичному сприйняттю мистецтва, а також його контекстуалізації. Використання при вивченні польської літератури такої форми роботи, як кінозаняття, сприяє формуванню у здобувачів освіти соціокультурної компетентності, збагаченню їх індивідуального читацького і глядацького досвіду, розвитку розумових навичок, творчих, аналітичних умінь, створенню атмосфери невимушеного спілкування, дискусій. Тому ця проблема є предметом для потреби подальших наукових розвідок.

Література

1. Брюховецька Л. Адаптація чи штурм літературного Евересту? Твори Івана Франка в кіно. *Кіно – Театр*. 2006 № 6. URL: <http://ktm.ukma.edu.ua> (дата звернення: 05.11.2019).
2. Данько А. Юрій Винничук, письменник. URL: <https://rozmova.wordpress.com/2019/11/26/uriy-vynnychuk-3/>
3. Марченко С. Інтерв'ю з Ілленком зачіпає й проблему кіноосвіти. *Культура і життя*. 2009. 11 верес. (№ 35/36). С. 16–17. URL: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/02/Culture_and_life%2C_35-36-2009.pdf
4. Муратов О. Олександр Муратов: Я відновив спалені «Вальдшнепи» Хвильового. URL : <https://vsiknygy.net.ua/reader/258/>
5. Филиппова Е. Способы интерпретации литературного произведения. *Вестник Московского государственного университета печати*. 2015. С. 153–158.
6. Adamczyk W. Rola filmu w kształtowaniu standardów osobistych młodzieży szkolnej // U podstaw dialogu o edukacji / red. A.Karpińska. Białystok, 2003. S. 221–231.
7. Adamczyk W. Bohater filmowy w percepcji młodzieży. Film w procesach kształtowania standardów osobistych uczniów szkolnych i studentów oraz konceptualizacji tworzonego przez nich wizerunku rzeczywistości. Bielsko-Biała, 2012. 252 s.
8. Depta H. Fabryka snów czy szkoła życia. Problemy młodzieży a wartość filmu. Warszawa, 1986. 196 s.
9. Kosecka B., Piotrowska A., Kocołowski W. Panorama kina najnowszego 1988 – 1995. Kraków, 1997. 440 s.
10. Lewicki B.W. Młodzież przed ekranem // O filmie. Wybór pism / red. E. Nurczyńska -Fidelska, B. Stolarska. Łódź, 1995. S. 335–371.
11. Nurczyńska-Fidelska E. Film w szkolnej edukacji humanistycznej. Łódź, 1993. 301 s.

12. Nurczyńska-Fidelska E. Edukacja filmowa na tle kultury literackiej. Łódź, 1989. 196 s.
13. Plisiecki J. Film i sztuki tradycyjne. Lublin, 2012. 168 s.
14. Sławiński J. Miejsce interpretacji. Gdańsk, 2006. 136 s.

References

1. Briukhovetska L. Adaptatsiia chy shturm literaturnoho Everestu? Tvory Ivana Franka v kino [Adaptation or storming of literary Everest? Works by Ivan Franko in cinema]. In: *Kino – Teatr*. 2006 № 6. URL: <http://ktm.ukma.edu.ua> (05.11.2019).
2. Danko A. *Yurii Vynnychuk, pysmennyk* [Yuri Vynnychuk, writer]. URL: <https://rozmova.wordpress.com/2019/11/26/uriy-vynnychuk-3/>
3. Marchenko S. Interviu z Illienkom zachipaie y problemu kinoosvity [The interview with Ilyenko also touches on the problem of film education.]. In: *Kultura i zhyttia*. 2009. 11 veres. (№ 35/36). P. 16–17. URL: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/02/Culture_and_life%2C_35-36-2009.pdf
4. Muratov O. *Oleksandr Muratov: Ya vidnovyv spaleni «Valdshnepy» Khvylovoho* [Oleksandr Muratov: I restored Khvylovy's burned Waldschneps]. URL: <https://vsiknygy.net.ua/reader/258/>
5. Fylyppova E. Sposoby intepretatsii lyteraturnoho proizvidieniia [Ways of interpreting a literary work]. In: *Vestnyk Moskovskoho hosudarstvennoho universiteta pechati*. 2015. P. 153–158.
6. Adamchyk V. Rola filmu w kshtaltovanii standarduv osobistykh mlodzhiezhy shkolnej. In: *U podstav dialogu o edukatsii*. Bialystok, 2003. P. 221–231.
7. Adamchyk V. *Bohater filmovy v perceptsii mlodzhiezhy. Film w protsesah kshtaltovania standarduv osobistykh uchniuv shkolnyh i studentuv oraz kontseptualizatsii tvozhoneho pshez nih vizerunku zhechyvistoshchi*. Bielsko-Biala, 2012. 252 s.
8. Depta H. *Fabryka snuv chy shkola zhychia. Problemy mlodzhiezhy a vartoshch filmu*. Varshava, 1986. 196 s.
9. Kosetska B., Piotrovska A., Kotsolovski V. *Panorama kina najnovshego 1988 – 1995*. Krakuv, 1997. 440 s.
10. Levitski B.V. Mlodzihezhy pshed ekranem. In: *O filmie*. Ludzh, 1995. S. 335–371.
11. Nurczyńska-Fidelska E. *Film w shkolnej edukatsii humanistycznej*. Ludzh, 1993. 301 s.
12. Nurczyńska-Fidelska E. *Edukatsia filmowa na tle kultury literackiej*. Ludzh, 1989. 196 s.
13. Plisziński J. *Film i sztuki tradycyjne*. Lublin, 2012. 168 s.
14. Slavinski J. *Miejstse interpretatsii*. Gdansk, 2006. 136 s.

Oksana Vyshnevskya. Methods of Using a Film Adaptation in the Study of Polish Literature. The article deals with the film adaptation and the methods of its

analysis in the study of Polish literature. The modern teacher has to make a lot of effort to activate students' interest in literature, and to make the lesson interesting and meaningful. The film adaptation is one of such means. Different views on this problem are proposed by domestic (V. Vynnychuk, O. Muratov, L. Bryukhovetska, S. Marchenko, etc.) and Polish scientists (B. Kosetska, B. V. Levytsky, E. Nurchynska-Fidelska, I. Plisetsky, etc.). It is noted that the film adaptation helps students to read the work in a new way and discover previously unnoticed beauty and depth, provides a material for the development of figurative thinking. Through the images and events they see on the screen, they can create their own opinion – whether the writer's idea is true or false, whether the film characters correspond to the characters of the work, or the director's idea corresponds to the content of the story or novel, what was omitted and what was added. Attention is paid to the developmental, educational, cognitive and educational functions of film interpretations. The main methods of comparative analysis of a work of art and its film adaptation, advantages and disadvantages of film adaptations, are determined. The essence of the concept of "film education", its main tasks and role in the aesthetic education of the younger generation are considered. It was found that the use of film interpretations in the study of literature makes classes not only more diverse, clearer, but also more interesting, emotional and meaningful.

Key words: film adaptation, interpretation, film interpretation, film education, film adaptation, discussion.

Вишнеvska Оксана Антонівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри польської філології та перекладу Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки; <https://orcid.org/0000-0001-9442-9593>; o.vyshnevska@ukr.net